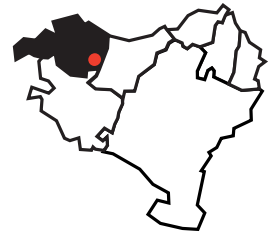

Ihesi

Testua eta argazkiak:

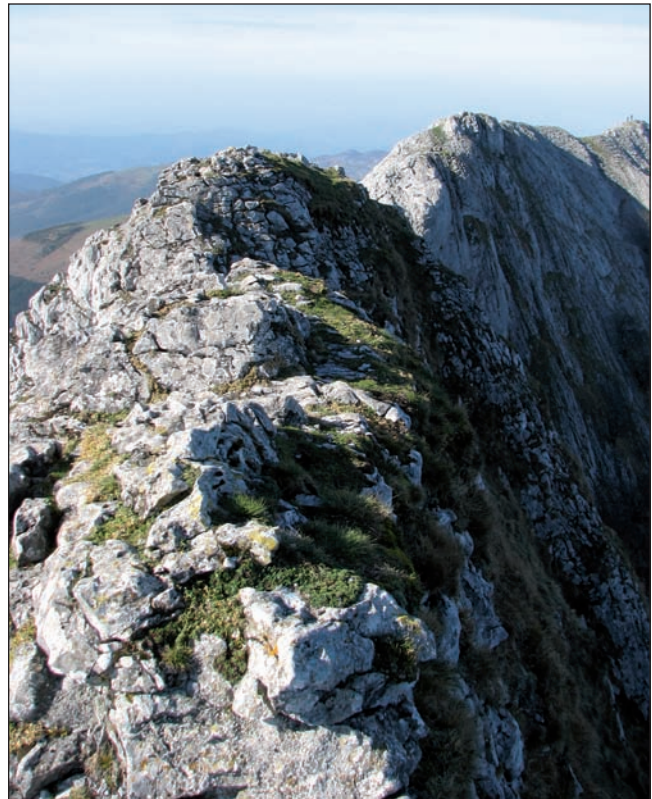
GORKA AZKARATE

Euskal Herria ezagutuz:
Durungaldea (Bizkaia)

Ez begiratu behera

Durungaldeko mendiak Euskal Herriko mendirik maiteenetakoak direla esatea ez da gehiegikeria. Anboto, Mugarra, Leungane, Udalaiz... Mendizale petoek eta horrenbeste ez direnek sarri aipatzen dituzte izenok. Mendizaletasun hutsetik haratago doan lotura baitugu ertz zorrotzeko gailur hauekiko. Hamaika kondairaren habia, oraindik ere karga mitologiko handia dute. Paraje hauetara ostera egitea, hodeien artean hegan egitearen parekoa da.

HODEIEN ARTEAN hegan egitearen parekoa, bai, tarteka hegan egiten ari garela pentsatuko baitugu, Durungaldeko hainbat ertz zorrotz zeharkatzeari ekinez gero. Durungaldeko gailur nagusia den Anbotora bide arruntetik igotze hutsa, adibidez, amesgaizto bilaka daiteke labar malkartsuen aurrean zorabioa sentitzeko joera duen edonorentzat. Zer esanik ez, ondorengo lerroetan proposatzen den zeharkaldiko hainbat igarobidetan. Txangozale arruntek arreta bereziz egin beharreko zeharkaldia da ondorengoa, eta eguraldi kaxkarra dagoenean bazterreraz lagatzekoa.

Urkiolako santutegia harturik abiapuntu eta helmuga, Durungaldeko gailur garrantzitsu gehienak bata bestearen atzetik kateatzea

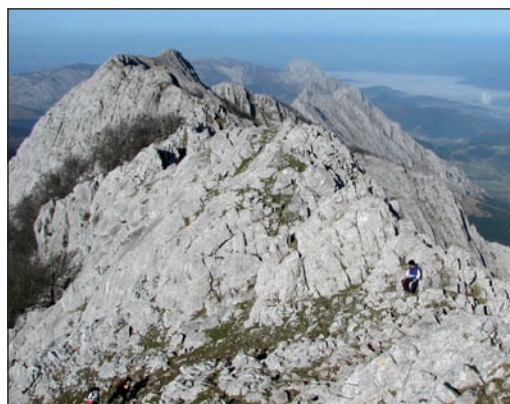
proposatuko dizuegu. Esan gabe doa, mendian ibiltzeko nolabaiteko trebetasunaz gain –harria da protagonista ibilbide osoan zehar–, gutxieneko prestakuntza fisikoa ere behar dela, txangoa osatzea bada xede. Izan ere, igoera metatua ia 4.000 metrokoa da, eta hori, egun bakarreko ibilaldian, ez da txantxa.

Urkiolamendi, berotze ariketak

Urkiolako santutegia (700 m) atzean utzi eta Urkiolamendiko gailurra izango dugu lehenengo jomuga; igoera lasai burutu ostean iritsiko gara bertara, eta tontor berde horretatik jarraian osatuko dugun ibilbide zirkularren gaineko ikuspegi ederra izango dugu. Gorputza berotzen joateko ederki baliatuko dugu Urkiolamendiko igoera pausatua,

jarraian Asuntzeko lepora jaisteko altuera galdu behar badugu ere. Poliki-poliki, Larranoko lepota eta Anbotoko gailurreria behealdetik bistaratuz, Anbotoko azken igoerara inguratuko gara. Hasieran pagadian sarturik egingo dugu gorantz, baina gailurretik gertu pagadia utzi eta ertza zeharkatu beharko dugu.

Urtetan bertatik igaro diren mendizale guztien eraginez, harkaitza erabat leunduta dago zati honetan, eta kontu handiz ibili beharko dugu irristadaren bat izan nahi ez badugu. Denbora gutxian, Anbotoko gailurrera helduko gara (1.331 m). Ikuspegia, esan beharrik ez dago, zoragarria da norabide guztietan. Zeharkaldia pixka bat luzatu nahi duenak, Orisol (Arangio) eta Izpizteko gailurretara ere igo daiteke, eta

Eskuinean, goian, Anbotoko igoera arruntaren azken txanpa, eta atzean gailurreria. Erdian saiak, Anbotoko gailurreriaren zaindari. Beheko argazkian, zuhaitz bakartia Alluitzeko igoeran; Udalaizt ikus daiteke atzeko aldean. Aurreko orrialdeko argazkian, berriz, Anbotoko gailurreria, Kurutzeta eta Elgoirera bidean.

jarraian Anbotora Zabalandi lepotik igo, baina joan-etorriko bidea egitea tokatuko zaio ia ezinbestean, eta hori ez da sarritan gus-tagarriena.

Ertz zorrotzen bila

Lan handia dugu aurretik, eta ez dugu paisiaz gozaten denbora gehiegi igaroko; Durangaldeko mendietako ertz zorrotzetan hegan egitea da gure gaurko asmoa, eta horrela, Anbotoko igoera arrunteko azken metroak desegin, eta pagadian sartu aurretik Larranoko lepora eramango gaituzten margo ikur horiak aurkitzen saiatuko gara. Margo ikurrik aurkitzen ez badugu ere, ez dago zertan kezkatutik, ibilbidean ez baitago zalantzarik: gailurreria, ertza, da jarraitu beharrekoa.

Elgoiri (1.250 m) eta Kurutzeta (1.215 m) gailurretatik igaroko gara Larranoko lepora ailegatu aurretik. Dagoeneko ez da hain erraza ibilbideari metroak irabaztea, eta bi eskuen laguntza beharko dugu une askotan segurtasunez aurrera egiteko. Igarobide batzuek amildegiaren ertzean propio eskegiak dirudite, eta kontu handiz ibili beharko dugu. Kontu handiz, baina izugarri gozatu. Harri artean denboratxo batez gora eta behera ibili ostean, Larranoko lepo inguruko zelaia atsedent hartzeko modukoak dira. Beharko atsedena, bai, ondoren datorkigunera: Larranotik Alluitzerako zatia.

Larranopuntie (980 m) atzean utzi eta arreta handiz egingo dugu aurrera, bi eskuez lagunduz gure mugimendu ia bakoitzari. Tarteka

ez da erraza orekari eustea, eta Alluitzeko gailurra geroz eta gertuago dakusagun arren, aurrera egitea bereziki neketsua denaren irudipena izango dugu. Harik eta Infernuko Zubi sonatuan ertzaren zailtasun mailak gorenaz jotzen duen arte.

Infernuko Zubian aurrera

Igarobide arriskutsua ikuspegi objektibo batetik behatuz gero, zailtasuna eta arriskua ez dira muturrekoak. Arreta eskatzen duen eremua da, horretan ez dago zalantzarik, baina zatirik aereoena saihesteko aukera dago, ertza bera baino metro batzuk beherago doan bidexkari jarraitu eta segidan besoan laguntzaz baliatuz (Larranotik Alluitzerako noranzkoan). Edozein kasutan, eguraldia kaxkarra denean eta harria

Anbotoren gailurak itxura hau izan ohi du neguan.

heze edo busti dagoenean, hobe beste mendiren batera joatea.

Larranoko lepotik Alluitzeko tontorrera doan ertza norabide batean zein bestean zeharkatu duen orok ederki daki naturak ezkututzen duenaren berri. Ertza zorrotza da zenbait puntutan, eta oso zorrotza, gure mendiotako puntu beltzetako bat den Infernuko Zubian.

Zilegi da laguntza?

Azken boladan eztabaida sutsua piztu da Infernuko Zubia igarobide seguruagoa bilakatzeko hartuko omen dituzten neurrien inguruan. Aukera bat baino gehiago dago mahai gainean: denboraren joanak eta mendizaleen joan-etorriek erabat leundutako harkaitzak zizelkatu eta laztu, burdinazko katea itsatsi harkaitzari... Horrelako kasuetan ohikoa den moduan, hartuko omen dituzten neurriek aldeko eta kontrako iritziak sorrarazi dituzte. Katea bai, ala ez? Mendia, natura, bere

horretan utzi, ala istripuak eragotzi ditzakeen tramankulu laguntzaile hau itsatsi harkaitzari? Bestela esan-

Azken boladan eztabaida sutsua piztu da Infernuko Zubia igarobide seguruagoa bilakatzeko hartuko omen dituzten neurrien inguruan

da, katea ezartzeak istripuak gutxitzeko balioko al du benetan?

Gure mendietan ez ezik, beste mendikate sonatu eta ezagun askotan ere ohikoa da horrelako kate, iltze eta elementu lagungarriak aurkitzea. Boteprotonan, Aiako Harriko (Gipuzkoa) burdinazko iltzea, Txurumuru eta Erroilbide gailurren arteko pasabidean lagungarri izango zaizkigunak, edo Peña Carriako (Araba) kate, iltze eta gainerakoak datozkigu gogora. Pirinioetan, ugari dira horrelako adibideak. Balaitouseko Latour atakako iltzeak, Anayet mendiko katea, Ordesako

Sarrioen pasabideko katea... Bide arruntetan ez ezik, jende gutxiago ibiltzen den beste hainbat menditan ere horrelako ekipazio ugari daude Pirinioetan. Mundu zaballean ere, ugari dira adibideak, Alpeetara joan besterik ez dago. Infernuko Zubian jarriko luke ten katea ez litzateke, beraz, lehenengoa izango.

Eta laguntza kalterako balitz?

Mendizale askoren aburuz, mendia dagoen horretan utzi beharko litzateke, inolako elementu lagungarririk gabe. Mendietan asko dira, ordea, elementu lagungarriak. Infernuko Zubitik lerro zuzenean kilometro eskasera dagoen Atxartera joan eta ikusi besterik ez dago, bertako paretetan, euskal eskalatzaileren jardungune historikoetako bat izanik, dau den torloju, rapelerako ekipazio, kate eta gainerakoak, harkaitza zultu ostean berari itsatsirik, noski. Non dago muga? Zer da zilegi, eta zer ez? Badirudi natura nahi dugu-

Untzillaitz mendia, elurpean.

nean edo komeni zaigunean baino ez dugula babesten...

Bizi garen munduan bizi gara, egia, baina hausnar ditzagun horrelako kasuak patxadaz eta eragin diezaiogun buruari birritan erabaki atzerazina hartu aurretik. Izan ere, katea ezartzeak, arriskua gutxitu baino, mendian ibiltzen trebatuegia ez dagoen jendea erakarriko luke, balizko segurtasun horren amuarekin, eta pentsatzekoa da istripu kopurua ez litzatekeela gutxituko, naturari kaltea egiteaz gain.

Infernuko Zubitik Alluitzera

Behin Infernuko zubia igarota, eskalada labor batek eramango gaitu Alluitzeko (1.040 m) gailur ederrera. Jaitsiera gogorra da, Alluitz eta Aitz-txiki banatzen

dituen Artolako lepora. Zuzenean Atxartera jotzeko tentazioa izatea normala da, baina ez zaigu gehiegi kostako Aitz-txikira (791 m) joan-

Infernuko Zubian katea ezartzeak, arriskua gutxitu baino, mendian ibiltzen trebatuegia ez dagoen jendea erakarriko luke, balizko segurtasun horren amuarekin, eta pentsatzekoa da istripu kopurua ez litzatekeela gutxituko

etorri azkarra egitea, beste gailur bat poltsikoratzeko baino ez bada ere. Jaitsiera gogorraren ostean Atxarteko zulora helduko gara, eta Untzillaitzeko malda beldurgarriari aurre egiteko ordua iritsiko da.

Diagonal Handia izenez ezagututako bidexkatik egingo dugu gorantz, malda benetan pikoari aurre eginez. Xenda arrasto haute-manezin batek eramango gaitu harrizko plaka erabat lau batzuen oinetara. Igoerako igarobide zailena da. Ezkerretik gaudituko dugu, kontu handiz, igarobide zail xamar hau, eta etenik gabe gorantz egingo dugu, harik eta Saukuko koba pasa, gailurreria eta ertza begiz jo eta gailurrera heltzen garen arte: Untzillaitz (934 m).

Txangoak ez du etenik, eta gutxi dira, ibilaldiaren joanean, atsedenerako tartearak. Untzillaitzeko gailurreretik Mañarira jaitea zangoak izugarri zigortu beharraren sinonimo da, malda izugarri pikoia baita herriko kaleetara iritsi arte. Ia 800 metroko jaitsiera etenik gabea, eta beste 800 metro igo beharko ditugu jarraian, Mugarrikolanda lepora, lehenik, eta Mugarrako gailurrera (964 m), segidan, iristeko.

Berriz ere Mugarrikolanda lepora jaitsi eta Artatzagane (995 m) eta Leungane (1.009 m) igoko ditugu, Inungane lepora jaitsi, Errialtabaso gailurra (1.018 m) igo (bide nagusitik pixka bat desbideratu beharko dugu horretarako) eta 36ko gerran borrokatu zirenen memoria betiko gordetzen duen Saibiko gailurra (946 m) menderatuko dugu, igoera azkarrean, txangoa amaitzen ari garela ohartzen garen neurrian. Jaitsiera azkar batek eramango gaitu berriz ere Urkiolako santutegira, hainbeste ezkongaberen otoitz gunera. ■

Oxangoiti
Hotel Jauregia

Gamarra kalea, 2
Lekeitio (Bizkaia)
94 465 05 55 / 659 393 928
www.oxangoiti.net

